

Dosarul nr. 2rac-165/23
2-19152840-01-2rac-21072023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (G. Manoli)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Mihaila, A. Braga, V. Cotorobai)

Î N C H E I E R E

28 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Traian Creație Impresariat”,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Mixtă Moldo-Germană Baza Comercială „Grisan Hamb” Societate pe Acțiuni împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Traian Creație Impresariat” cu privire la încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 18 septembrie 2019, Întreprinderea Mixtă Moldo-Germană Baza Comercială „Grisan Hamb” societate pe acțiuni ” (în continuare ÎM BC „Grisan-Hamb” SA) a depus cerere de chemare în judecată împotriva firmei „Traian Creație Impresariat” societate cu răspundere limitată (în continuare SRL „Traian Creație Impresariat”) cu privire la încasarea datoriei și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că în baza contractelor de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012 și a facturilor fiscale seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894, seria BV nr. 0476895 seria BV nr. 0476896 și seria BV nr. 0476897 din 24 decembrie 2012, SRL „Traian Creație Impresariat” a acumulat față de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA o datorie în sumă totală de 412 800 de lei.

La 12 mai 2016, a fost perfectat un grafic de achitare a datoriei SRL „Traian Creație Impresariat” până la 01 decembrie 2017, însă, a fost achitată doar parțial. Conform actului de verificare a decontărilor reciproce ultima achitare a avut loc la 14 decembrie 2018 în sumă de 3 800 de lei, SRL „Traian Creație Impresariat” înregistrând o datorie în sumă de 240 000 de lei.

Reclamanta ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a solicitat prin cererea de chemare în judecată încasarea din contul SRL „Traian Creație Impresariat” în beneficiul său a

datoriei în sumă de 240 000 de lei și compensarea taxei de stat în cuantum de 7 200 de lei.

Prin hotărârea din 09 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, s-a respins acțiunea depusă de ÎM BC „Grisan Hamb” SA, ca fiind neîntemeiată (f.d. 57, 60-64).

Pentru a decide astfel prima instanță a reținut că prețul mărfii – a „Proiectorul Kinoton FP 3D” de 240 000 de lei, indicat în pct. 4.1. din contractul de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, contrar modalității de plată prevăzută la pct. 4.2. al contractului, a fost fracționat și inclus a câte 80 000 lei, în facturile seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894, seria BV nr. 0476895 din 24 decembrie 2012.

Potrivit pct. 2.2. din contractul de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, părțile contractuale au stabilit că cumpărătorul poate ridica marfa în termen de 3-5 luni din ziua semnării contractului, confirmat prin actul de predare-primire.

În acest sens, instanța a constatat că, la 03 iunie 2019, SRL „Traian Creație Impresariat” s-a adresat către ÎM BC „Grisan-Hamb” SA cu un demers, prin care a solicitat instalarea și verificarea funcționalității „Proiectorului Kinoton FP 3D”, conform obligațiilor stipulate în pct. 3.1. al contractului, urmând să achite integral suma contractuală după semnarea actului de predare-primire. Însă, ÎM BC „Grisan-Hamb” SA nu a dat curs demersului SRL „Traian Creație Impresariat” de a instala și verifica funcționalitatea „Proiectorului Kinoton FP 3D”, fapt prin ce nu și-a onorat obligația indicată în pct. 3.1. al contractului.

Astfel, instanța a conchis că faptul nesemnării actului de predare-primire și administrarea acestui înscris ca probă, demonstrează cu certitudine că vânzătorul nu a livrat cumpărătorului obiectul contractului – „Proiectorul Kinoton FP 3D”, iar cumpărătorul nu l-a ridicat, așa cum este indicat în contract.

Respectiv, neexecutarea obligației de plată a sumei de 240 000 de lei de către cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” pe motivul neonorării de către vânzător a obligațiilor contractuale indicate în pct. 2.2. și pct. 3.1. din contractul de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, este una justificată.

În această consecvență, instanța de fond a ajuns la concluzia că acțiunea intentată de ÎM BC „Grisan-Hamb” SA împotriva SRL „Traian Creație Impresariat” cu privire la încasarea sumei de 240 000 de lei, cu titlu de contravaloare a mărfii – „Proiectorul Kinoton FP 3D”, ce constituie obiectul contractului de vânzare cumpărare din 21 decembrie 2012, este neîntemeiată, deoarece vânzătorul nu a transmis/livrat cumpărătorului obiectul contractului.

La 25 februarie 2021, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, ÎM BC „Grisan Hamb” SA a declarat apel împotriva hotărârii din 09 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, iar la 18 iunie 2021 a fost înregistrat apelul suplimentar motivat (f.d. 58, 76-77).

Prin decizia din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de ÎM BC „Grisan Hamb” SA și s-a menținut hotărârea din 09 februarie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru (f.d. 100, 101-106).

Prin decizia din 01 februarie 2023 a Curții Supreme de Justiție s-a admis recursul declarat de ÎM BC „Grisan Hamb” SA, s-a casat integral decizia din 12 mai 2022 a Curții de Apel Chișinău și s-a trimis cauza spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată (f.d. 128-136).

Prin decizia din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de apel declarată de ÎM BC „Grisan Hamb” SA, a fost casată integral hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Centru din 09 februarie 2021 și s-a pronunțat o nouă hotărâre după cum urmează:

S-a admis cererea de chemare în judecată.

S-a încasat din contul SRL „Traian Creație Impresariat”, în beneficiul ÎM BC „Grisan Hamb” SA datoria în sumă de 240 000 de lei, cheltuielile de judecată în sumă de 7 200 de lei cu titlu de taxă de stat achitată în instanța de fond și suma de 5 400 de lei, cu titlu de taxă de stat achitată în instanța de apel (f.d. 154-155, 156-165).

Pentru a decide astfel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, instanța de apel a constatat că prima instanță incorect a ajuns la concluzia netemeinicii cerințelor ÎM BC „Grisan Hamb” SA, concluziile primei instanțe, expuse în hotărâre, fiind în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Instanța de apel a notat că prin natura sa, raportul juridic obligațional este menit să producă efecte juridice. Efectul general al oricărei obligații este de a da creditorului dreptul de a obține de la debitor îndeplinirea exactă a prestației la care s-a obligat. Obligațiile se consideră executate în mod corespunzător, dacă sunt respectate toate condițiile prevăzute în actul din care au luat naștere, precum ar fi cele privitoare la obiectul, subiectele, locul, timpul și modul de executare. În acest aspect, s-a menționat că în cadrul dezbaterilor judiciare în prima instanță, reprezentantul pârâtului SRL „Traian Creație Impresariat”, a declarat și a confirmat că el a aplicat semnăturile olografe în rândul 17 al facturilor fiscale seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894 și seria BV nr. 0476895 din 24 decembrie 2012, în numele cumpărătorului SRL „Traian Creație Impresariat”. Totodată, la primirea mărfii livrate de către ÎM BC „Grisan-Hamb” SA a fost încheiat un contract de depozitare, dar care nu-l poate prezenta.

Colegiul civil a reținut ca fiind contradictorii concluziile instanței de fond precum că SRL „Traian Creație Impresariat” justificat nu a achitat vânzătorului ÎM BC „Grisan-Hamb” SA integral plata mărfii conform contractelor de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012, deoarece vânzătorul nu i-a livrat marfa conform acestor contracte. Or, livrarea mărfii de către vânzătorul ÎM BC „Grisan-Hamb” SA conform contractelor de vânzare-cumpărare din 21 decembrie 2012 și primirea acesteia de către cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” se confirmă prin semnătura aplicată de către acesta în rândul 17 al facturilor fiscale seria BV nr. 0476893, seria BV nr. 0476894 și seria BV nr. 0476895 din 24 decembrie 2012, cercetate de către instanța de apel.

Instanța de apel a reținut că primirea mărfii a fost demonstrată și prin declarațiile administratorului SRL „Traian Creație Impresariat”, Octavian Grigoriu, care în cadrul dezbaterilor judiciare a confirmat acest fapt, iar în conformitate cu art. 123 alin. (6) din Codul de procedură civilă, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.

În acest sens instanța a conchis că sunt întemeiate argumentele reprezentantului ÎM BC „Grisan Hamb” SA, privind achitarea parțială a datoriei de către cumpărătorul SRL „Traian Creație Impresariat” conform actului de verificare a decontărilor reciproce, or, SRL „Traian Creație Impresariat” a înregistrat o datorie

în sumă de 240 000 de lei, conform circumstanțelor stabilite și anunțate de cumpărător.

La 09 iunie 2023, SRL „Traian Creație Impresariat” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând casarea deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind ilegală și neîntemeiată, cu menținerea în vigoare a hotărârii primei instanțe prin care cererea de chemare în judecată a fost respinsă ca fiind neîntemeiată (f.d. 168-171).

În motivarea recursului, recurenta a menționat că instanța de apel a examinat cererea de apel în lipsa reprezentantului SRL „Traian Creație Impresariat” care nu a fost citat, informat în nici un mod despre ședința de judecată. Astfel, instanța de apel a comis o gravă eroare procesuală, îngrădind în mod intenționat accesul la justiție și asigurarea unui proces judiciar contradictoriu și echitabil.

Recurenta a indicat că instanța de apel a interpretat eronat normele de drept aplicabile speței, nu a aplicat normele legale relevante, a interpretat eronat probele anexate la materialele dosarului. Prima instanță a respins cererea de chemare în judecată ca fiind neîntemeiată. Apelanta a reiterat aceleași argumente indicate în cererea de chemare în judecată, astfel intenționând să ducă în eroare instanța, încercând să abuzeze de drepturile sale pentru a determina pârâtul să săvârșească anumite acțiuni.

Recurenta specifică că potrivit contractului de vânzare-cumpărare f/n din 21 decembrie 2020 privind comercializarea unui proiector de cinema în valoare totală de 240 000 de lei, cumpărătorul putea ridica marfa în termen de 3-5 luni din ziua semnării contractului, confirmat prin act de predare-primire. Însă, dâșii nici până în prezent nu au ridicat marfa de la depozitul ÎM BC „Grisan Hamb” SA, deoarece marfa prezenta vicii tehnice (nu era funcțional), în obligația vânzătorului revenind obligația de a înlătura defectiunile și punerea în funcțiune a proiectorului în modul stabilit de pct. 3.1 al contractului.

Prin urmare deoarece ÎM BC „Grisan Hamb” SA nu și-a onorat obligațiunea de transmitere a mărfii în starea corespunzătoare, plata stabilită în contractul de vânzare-cumpărare fiind de 240 000 de lei, nu a fost achitată, drept prevăzut de art. 705 alin. (1) din Codul civil, în redacția legii în vigoare la data relațiilor contractuale. În context, ÎM BC „Grisan Hamb” SA nu a demonstrat prin careva probe pertinente că marfa a fost transmisă SRL „Traian Creație Impresariat”.

Recurenta indică că, din cauza neonorării obligațiilor din partea ÎM BC „Grisan Hamb” SA de a transmite marfa în termen și în stare tehnică bună, SRL „Traian Creație Impresariat” și-a rezervat dreptul de reziliere unilaterală a contractului prin declarația înaintată la 03 iunie 2019, or potrivit legislației rezilierea contractului sinalagmatic operează prin declarație scrisă. Astfel în prezent, ÎM BC „Grisan Hamb” SA nu mai are obligația de transmitere a bunului, iar SRL „Traian Creație Impresariat” nu mai are obligația de achitare a acesteia.

Consideră că prima instanță a elucidat toate circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, interpretând corect normele legale relevante precum și prevederile contractelor de vânzare-cumpărare, iar instanța de apel prin decizia sa din 26 aprilie 2023 le-a îngădit dreptul de acces la justiție.

Specifică că la adoptarea deciziei contestate, instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; a interpretat în mod eronat legea; a încălcat normele de drept procedural deoarece

cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 26 aprilie 2023.

La 09 iunie 2023, copia deciziei din 26 aprilie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin scrisoarea de expediere a actului judecătoresc, însă date despre recepționarea acesteia lipsesc (f.d. 166).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că, recursul declarat de SRL „Traian Creație Impresariat”, la 09 iunie 2023, a fost depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 21 iulie 2023, a expediat în adresa intimetei copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 184).

La 11 august 2023 SRL „Grisan Hamb” a depus referință la recursul declarat, solicitând ca recursul depus de SRL „Traian Creație Impresariat” să fie declarat inadmisibil, deoarece nu se încadrează în temeiul art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Respectiv, recursul declarat de SRL „Traian Creație Impresariat” a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentei cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea *Helmens c. Suediei* 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art.433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de SRL „Traian Creație Impresariat”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4)

din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Traian Creație Impresariat”.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc